

Večernik

Leto II. (IX.), številka 8

Maribor, sreda 11. januarja 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zasl. v Ljubljani št. 14.400
Vredn. mesečno. prejemani v upravi ali po pošti 10 Din. dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 465

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš. po tarifi
Oglaš. sprejema tudi oglaš. oddetek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Minister, ki priznava slabo državno gospodarstvo

BEG INŽENJERJEV IZ DRŽAVNE SLUŽBE. — VLADA HOČE ZVALITI CESTNA BREMENA NA OBLASTI.

BEOGRAD, 11. januarja. Finančni odsek je pričel davi razpravo o proračunu ministrstva za javna dela. Minister dr. Š u m e n k o v i ć je opozarjal, da je proračun znižan za 10%. Sicer ni realen, toda to je v zvezi s težavnim finančnim položajem države. Personalni izdatki so znašali preteklo leto 85, letos pa je določenih le 69 milijonov. Minister je dalje naglašal, da inženjerji trumoma zapuščajo državno službo. Po prevratu jih je bilo nič manj kot 411 na lastno prošnjo odpuščenih iz državne službe. Žalostno je, je pripomnil minister, da dobiva inženjer ravnno za polovico manjšo plačo kot njegov šofer. S sedanjim osebjem ni mogoče pričeti nobenih večjih akcij, ker ga zadostuje komaj za vzdrževanje cest.

Minister je priporočal, da naj se večji del javnih del prepusti oblastnim skupščinam in je zagovarjal decentralizacijo agend. Pod državno upravo naj bi ostalo le 9500 km cest, 3000 km pa bi se jih prepustilo oblastim. Kot državne ceste bi se sma-

trale samo one, ki vodijo v prestolnico in pa najvažnejše zvezne ceste med večjimi mesti. Državna podpora oblastim iz postavke »Izboljšavanje cest« znaša štiri milijone dinarjev in seveda niti oddaleč ne zadostuje. Izboljšanje komunikacij bi se moglo po njegovem mnenju doseči le z investicijskim posojilom.

Pri postavki »Poslopje nove skupščine« je pripomnil minister, da je bil temelj položen leta 1907. (Dr. Maček: »To je simbol naše administracije!« Smeji pri opoziciji.) Posebna komisija ministrstva je ugotovila, da bodo nadaljna dela trajala še dve leti in veljala še 60 milijonov in sicer 40 za domače dobave, 20 milijonov pa za inozemske dobave, ki jih domače tvrdke ne zmorejo.

Končno je moral minister sam priznati, da se je od ustanovitve državne delalo v ministrstvu za javna dela brez načrta in neracionalno.

Imenom opozicije so govorili poslanci V u j i ć, K o š u t i ć in D e m e t r o v i ć.

Nova ogromna bogastva v Tutankamenovi grobnici

KRALJEVSKA POSTELJ. — KOŠARICE Z DOBRO OHRANJENIMI DATELJI. — PAHLJAČA IZ NOJEVIH PERES.

LONDON, 11. januarja. Pri iskanju morebitnih listin, iz katerih bi se dalo dognati podrobnejše življenje faraonov, je zadel Howard Charter v Tutankamenovi grobnici na ogromna nova bogastva v četrti dvorani. Najdeni predmeti so visoke umetniške vrednosti.

Najvažnejši predmet je kraljevska postelja, ki jo je uporabljala najbrž kraljica, soproga Tutankamenova. Noge te postelje nosijo veliki levi in je vsa obložena z velikimi množinami zlata. V dvorani so našli še pahljačo iz no-

jevih peres in masivno leseno uro, ki jo obdaja vse polno malih kipov, predstavljajočih služinčad, ki se je naj bi umrli po tedanji veri posluževali še v grobu.

Nadaljnje odkritje, mogoče najzanimivejše, so posamez. košarice v obliki polukroga, kakršne uporabljajo še danes ponekod. Prinašajoč v njih različna jedila za pojedine na grobovih preminulih svojcev. V dvorani najdene košarice so polne dateljev, ki so še čudovito lepo ohranjeni. Listin pa Howard Charter ni našel nobenih.

Težkoče našega posojila v Angliji

BEOGRAD, 11. januarja. O pogajanjih, ki se vrše za sklenitev našega državnega posojila v inozemstvu, je prišla v Beograd iz Londona sledeča brzojavka: »Upravnik državne hipotekarne banke dr. Gjurgjević in naš londonski poslanik dr. Gjurić sta imela zadnje dni več sestankov s finančnimi krogi v Londonu, na katerih se je razpravljalo o našem državnem posojilu, ki naj bi ga sklenila naša vlada. Za posojilo se zanimajo prvi angleški finančni krogi, ki so že zahtevali pojasnila in podatke o našem valutnem stanju in stabilizaciji dinarja. Onj si hočejo namreč biti že v naprej na jasnem, ali misli naša vlada skleniti kakre ukrepe za stabilizacijo dinarja na sedanji ali drugi višini in ali namerava v kaki smeri rešiti valutno vprašanje. Istočasno žele zvedeti angleški finančni krogi za naše obveznosti napram Blairovi skupini. V splošnem se more reči, da je razpoloženje angleških finančnih krogov za sklenitev posojila z našo državo zelo povoljno.

Težka nesreča autobusa

MILAN, 11. januarja. Na vožnji s sejmama v Modeni se je na nekem ovinku prevrnil avtobus, ki je bil natrpan potnikov za vas Villa Margareta, in padel v jarek. Kljub najhitrejši pomoči so našli pod razvalinami autobusa šest potnikov mrtvih; med njimi je tudi lastnik avta in neki fašistični tajnik. Ena oseba je bila težko poškodovana, dve lažje.

Kožni sejem v Ljubljani

se bo vršil dne 23. t. m. ves dan na prostoru velesejma. Dopoldne je kupovanje in rodaja na drobno, ter ogled partij, ki pridejo popoldne na dražbo. — Začetek dražbe ob 15. uri. — Lovci, vsi pošljite svoje blago na to organizirano prodajo na kožni sejem v Ljubljani. Ni hče naj ne cepi vrst, zavedajte se, da imate Vi sami v rokah ključ do vtiat, ki vodijo v boljši obstoj. Vsa navodila na zahtevo brezplačno z bratno pošto od urada ljubljanskega sejma, oddelek »D...«

Kakšno darilo pripravlja SLS prečanskim pokrajinam

DAVČNA NEENAKOST IN KRIVICE TUDI V NOvem PRORAČUNU.

Maribor, 11. januarja.

Novi proračun za l. 1928-29, ki ga je predložila sedanja vlada narodni skupščini in ga obravnava sedaj finančni odbor, vsebuje isto težko krivico našim takozvanim prečanskim krajem, proti kateri danes, v 10. letu ujedinjenja, z vso silo revoltiramo: neenakost v davčni obremenitvi.

Zanimive so v tem po... tevilke, ki nam jih nudi pri podrobnem pregledu ta amozni proračun, v katerega znamenju bomo slavili desetletnico države: Srbija in Črna gora bosta plačali 345.830.500 Din direktnih davkov, prečanski kraji pa 1.127.593.800 Din; trošarin in taks Srbija in Črna gora Din 685.408.000, ostali kraji 2.771.372.000 Din. Po teh številkah odpade torej na Srbijo in Črnogoro 21% skupnega obdavčenja, vse ostalo pa na prečanske pokrajine.

Na drugi strani pa nam bo kratek vpogled v proračun pokazal, da so pri uporabi tega denarja zopet zapostavljeni prečanski kraji. N. pr. v proračunu ministrstva za javna dela najdemo, da znašajo redni strokovni izdatki Din 118.075.147; od teh odade na Srbijo Din 106.834.147, (90,48%), na Hrvatsko Din 6.945.000 ter na Slovenijo 4.295.000 Din skupaj 9,52%. Od izrednih strokovnih izdatkov v iznosu 99.054.644 Din odpade na Srbijo 74.837.027 Din (75,05%), na vse ostale kraje 24.717.617 Din (24,95%).

Zanimiva je konstatacija, da znašajo v proračunu ministrstva za šume in rude skupni dohodki šum in rudnikov Din 465.357.856, od koje svote prinašata Srbija in Črna gora le 3,88%, ostalih 96,12 odst. pa prečanski kraji, ki torej vzdržujejo to ministrstvo.

Ministrstvo narodnega zdravja določa v svojem proračunu za pokritje večjih stroškov v bolnicah, blaznicah i. t. d. 66.753.192 Din, od česar odpade na Srbijo in Črnogoro 33.545.751 Din.

In tako dalje. Govorniki opozicije, zlasti oni iz Kmečko-demokratske koalicije, so v razpravi v finančnem odboru vse to in še mnogo več iznesli in s prstom pokazali na krivice, ki so obsežne v novem proračunu.

Mi smo zadnji, ki bi nam padlo na um, da hujskamo na demagoški način proti Srbiji in Črni Gori in proti narodu v teh dveh pokrajinah. Narod ni kriv, krivce treba iskati v voditeljih tega naroda, ki se še tudi v 10. letu skupnega državnega življenja z nami niso dokopali do pojmovanja starega in večno resničnega gesla, da je pravičnost podlaga vsake države, ampak vidijo nasprotno še vedno v naših prečanskih pokrajinah samo kolonije, katere je treba eksploatirati.

Razumeli smo to mentaliteto prva leta po vojni in smo — dasi težko — molčali. Zakaj čutili smo sami bridko bol, ki jo je čutil Srbijanec in Črnogorec, ko se je po končanem svetovnem klanju in uničenju povrnili v razrušeno, razdejano domovino in ni našel niti več prostora, kamor bi bil položil svojo utrujeno glavo. Ko je našel zapuščeno zemljo in razdejane ceste. Ko je moral mesece in mesece prebiti v podzemskih jamah. Takrat smo to razumeli in doprinašali žrtve za obnovo razrušenih krajev Srbije in Črne Gore: mirno smo prepustili, da so se samo v teh krajih izplačevale vojne odškodnine in delil reparacijski material, in leta in leta smo plačevali neprimerno velike davke baš iz tega vidička.

Danes pa gledamo na vse to z vidika stvarnosti in dejstva, da nas gospodarska kriza, sopovzročena po težkih udarcih davčne preobremenitve in neenakosti, tira v propast. Tembolj pa se moramo čuditi naši SLS, ki se je leta in leta — vsaj na videz — borila proti krivicam, danes pa nam jih pomaga ona sama nalagati.

Potrđitev ljubljanskega župana

BEOGRAD, 11. januarja. Kakor se v poučenih krogih zatrjuje z vso odločnostjo, je kralj Aleksander že 28. decembra podpisal ukaz, s katerim potrjuje izvolitev dr. Dinka P u c a za ljubljanskega župana. Ukaz pa vsled rovarenja SLS vlada še vedno zadržuje in še dosedaj ni objavljen v Uradnem listu.

Madžarska tihotapska afera pred našo skupščino

BEOGRAD, 11. januarja. Poslanca dr. Žerjav in Joca Jovanović sta poblastila imenom opozicije skupščinskega predsednika, naj zaprosi zunanjega ministra, da poda na prvi plenarni seji Narodne skupščine natančno pojasnilo o madžarskem tihotapstvu vojnega orožja iz Italije.

SPOPAD OB GRŠKO-BOLGARSKI MEJI

BEOGRAD, 11. januarja. Ob grško-bolgarski meji je prišlo do hudega spopada med komitaško četo vojvode Andjela Postojanova in grškim vojaštvom. Med bojem, ki je trajal skoro tri ure, so bili bolgarski komitacijski popolnoma uničeni.

Robinson Crusoe

Zveza kulturnih društev bo predvajala v Grajskem kinu to prelepo, pustolovščino in doživljajev bogato povest o mladeniču, ki ni poslušal svojih starišev, ampak je šilil le na morje, na skrivnostno, nevarno morje. Spremljali bomo Robinsona na daljno pot po morju v neznane kraje, doživeli z njim brodolom, rešili se na samotni otok, kjer so prebivali ostanki brodolomcev pred sto leti, spoznali Petka in skrivnostno devojko, ki jima je pomagala rešiti življenje. Ta veličanstveni film o Robinsonu bomo predvajali v dveh delih, v petek, dne 13. t. m. ob 2. in 4. pop., v soboto, dne 14. t. m. ob 2. in 4. pop. in v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol 10. in 11. uri dopoldne prvi del, drugi del pa teden dni pozneje, v petek, soboto in nedeljo ob enakem času. Sedeži le po 3 Din, ložni sedež 5 Din. Pridite vsi in pripeljite s seboj svoje otroke. Predstava ima dobrodelni namen.

— Vi ste torej pod napačnim imenom vršili ves čas velike sleparije!

— Se razume! Ali bi vi uporabljali, gospod predsednik, svoje čestito ime pri takih poslih?

Še en obisk v mariborskem „zverinjaku“

ČUDOVITA CIVILNA PTIČJA IN ZVERINSKA MEŠANICA. — AUFBIKSOVE STRAŠNE IN RESNIČNE SANJE.

Maribor, 11. januarja.

»Nikdar nisem niti v sanjah sanjal, da bi take sanje sanjal, kakoršne sanjam v sanjavih zimskih nočeh.«

Tako sem napisal za uvod neke mariborske erotične polemike, pa mi je dejal prijatelj naravnost:

»Ali ti manjka eno kolesce? Ali iniaš eno preveč?« —

Čudno sem ga pogledal in mislil svoje misli. Potem pa sem sklenil, da preko vseh predsodkov obelodanim svoje sanje — namreč tiste, o katerih sem že v uvodu povedal, kako je z njimi.

I.

Ko me je zadnjič »vrag zmotil« in sem začel pisati »leksikon čudnih mariborskih imen«, sem po čistem naključju odkril še neodkrit mariborski »zverinjak«. Tisti večer, ko je izšel tisti usodni članek, sem precej zgodaj legel spat in to iz razloga, ker sem imel — po vseh predpisih — slabo vest. Slaba vest pa ni nikdar dobra tovarišica poštenega novinarja.

Zaspal sem.

Erinije, boginje-maščevalke so prišle nad mano v čudni metamorfozi:

Pred menoj sta ziala kar dva Lisjaka, mahala s košatimi repi ter mi v mednarodnem esperantu očitala zakaj, čemu in »na kako vižo« sem ju oba izpuštil iz »leksikona«. Komaj sem se za silo opravičil, se je spustil do mene kraljevski Orel v spremstvu Čuka in štirih mladičev, ki so se zakadili v mene in čeblijali:

»Četudi je naš tata Orel in njegov prijatelj gospod Čuk, mi smo in ostanemo sokoliči, a ne orliči«. Ker je v Mariboru vse narobe, sem pomislil, da zamore orel roditi sokoliče, sem malčkomu-sokoličem obljubil, da bom vse uredil ter jih prosil, naj me ne hajo ključati z ostrimi sokoličimi ključki.

II.

Komaj sem odpravil te sokoliče, ki jim je oče Orel, že je skočil k meni Maček in protestiral proti moji pozabljivosti, češ, kako je to mogoče, da kot Mariborčan ne vem, da on po pisarni lovi one miši, ki glodajo po aktih gospoda šefa?! Komaj sem se mu opravičil ter mu obljubil rehabilitacijo v »Večerniku«, že je skočila vame nova skupina interpelantov.

Mariborski in dnevni drobiž

Sklicanje mariborskega občinskega sveta

Ker je bil priziv narodno-radikalne stranke proti izidu občinskih volitev v Mariboru zavržen in že dostavljen prizivniku, je sklicana prva seja novoizvoljenega mariborskega občinskega sveta za soboto, dne 14. t. m. ob 17. uri. Na dnevnem redu prve seje je samo volitev župana, podžupana in članov mestnega sveta. —

V pričakovanju radostnega dogodka v kraljevski luži

so dobili vsi podrejeni župnijski uradi od lavantinskega ordinariata v smislu odloka ministrstva za vere nalog, da se radostni dogodek, čim bodo zvedeli zani, razglasi po vseh cerkvah z zvonenjem in da se opravi zabvalna pesem Te deum s pripadajočo molitvijo. —

Prostovoljna smrt ugodnega zdravnika v Ljubljani.

Včeraj popoldne si je na svojem stanovanju na Kongresnem trgu v Ljubljani vzjel življenje šef-zdravnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev g. dr. Demeter Bleiweis, ki je že del časa bolehal na srčni nervozni in vnetju berberne mreže. Najbrž je bila ta njegova bolezen vzrok obupnemu koraku. —

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 1. do 7. t. m. je bil prijavljen mestnemu fizikatu mariborskemu samo en slučaj nalezljive bolezni in sicer — šen.

III.

To so bili razni »Fuchsi« in »Wolfi«, ki so lomili slovenščino tako neusmiljeno, da smo se komaj za silo razumeli. Obljubil sem jim popravek iz strahu, ker so mi pretili s tiskovno tožbo po nekem novem zakonu, po katerem si tudi kaznovan, če izpustiš kako važno osebo ali za objektivnost važen moment. Udal sem se in zbudil...

IV.

Ko sem popravil zglavnik, pobral kraj postelje odejo in si obrisal znojno čelo, sem zopet zaspal in videl sledeče:

Nad petdeset pendrekov se je vihtelo nad mojo glavo... Načeloval jim je Hlad, pred katerim mi je postalo vroče... Hoteli so me aretirati na podlagi zapornega povelja iz planeta Marsa, a mi nikakor niso mogli priti blizu.

Bila je strašna borba in moje pero je preslabo, da bi opisalo vse strahote te noči. — Boril sem se kot lev in nazadnje sem strgal enemu pendrek iz rok... S pendrekom v roki sem se zbudil: Držal sem v svoje začudenje svoj perešnik v roki in ga vihte po ledenem ozračju svojega »cubiculum-a«.

V.

Proti jutru, ko sem zopet zadremal, me je intervjuvalo vsepolno civilnih »živali« kakor Jazbec, Medved, Mrha, Vrabč, Ščinkovec, nekaj Kosov ter drugih, kateri so mi vsi kazali legitimacije o mariborskem občanstvu. Vsem sem obljubil vse mogoče samo da sem se jih rešil. — Komaj pa so izginili, je moja ledena soba zadisala po cerkvenem kadilu.

VI.

Pred menoj je stal »in persona ipsissima« Janez Cerkovnik, ki je bil oblečen v belo srajco, v rokah pa je vihtel dolg prižigalnik za sveče. Venomer je dregal v moj nahodni nos in nervozno besedičil:

»Ti lump pozabljivi! Če si že pisal o slikarju Škofu o — prijatelju Papežu, je vendar grdo, če pozabiš med temi dostojanstveniki na mene — Janeza Cerkovnika«. Pri tem me je tako neusmiljeno dregnil v mojo tipično kumaro, da sem mu ostal dolžan odgovora in se zbudil...

Potem sem se umil z mrzlo vodo, se oblekel, sedel, namočil pero in napisal te sanje vsem in vsakemu v zadoščenje. Aufbiks.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek 13. januarja ob 8. zvečer predava g. prof. dr. Zelenik iz Celja o največji nemški pesnitvi, veliki človeški drami — o Goethejevem Faustu I. in II. del. S pomočjo mnogih citatov bo obrazložil g. predavatelj težavno snov pesnitve. — V ponedeljek 16. januarja predava g. I. Kukovec o Gandhi-ju, vnočkar umrlom največjem indijskem duševnem in političnem voditelju. —

Službo dobi

10 dobrih, izkušenih ključavničarjev za izdelavo orodja (Werkzeugmacher) in sicer v tovarni aeroplanov »Icarus« v Zemunu. Urna plača. Interesenti naj se zglase pri Borzi dela v Mariboru. —

Občni zbor Olepševalnega društva za magdalensko predmestje

se bo vršil v soboto 14. januarja ob 19. uri v gostilni »Friedau«, Tržaška cesta, po običajnem dnevnem redu. Posebna vabilna se ne bodo razpošiljala ter vabimo tem potom vse člane, da se občnega zbora udeležijo. —

Nesreča na državnem mostu.

Kakor se nam naknadno poroča, je pomožnega delavca Antona Januša s Pobrežja, ki se je v ponedeljek zgrudil na državnem mostu, zadela kap in o kaki nesreči, na mostu ne more biti niti govora. Oskrbovanje mostu se vrši namreč v najboljšem redu, tako da občinstvo ni izpostavljeno nobenim nevarnostim. —

Žolta nevarnost v Mariboru Mariborsko gledališče

Že pred Božičem je prispela v Maribor skupina nenavadnih gostov. Preko Špilja so prišli iz Avstrije štirje Kitajci s soprogami in otroci. Prišli so iz Moskve preko Helsingforsa in Nemčije. V Mariboru pa so jih oblasti zadržale, jim odvzele potne liste in jih poslale v Beograd. Nekaj dni kasneje pa je po isti poti dptovala druga skupina, in končno je beogradska občina poslala še tretjo skupino, tako da so v nekaj dneh naravnost preplavili naše mesto. Na vseh vogalih so ponujali umetno cvetje, posečali javne lokale in prodajali po privatnih stanovanjih.

Trudoma si je 28 priseljencev, ki so bili prisiljeni ostati v Mariboru, služilo vsakdanji kruh, končno pa, ko so jim pošla sredstva in so trzišča prenapolnili s svojimi proizvodi, jih je policija nastanila večinoma pri »Grafu« v policijskih zaporih, kjer se je med njimi radi nesnage, ki jim je menda prirojena, razpasla nalezljiva bolezen, tako da jih bo večina oddanih v bolnico, dočim ostali moledujejo, da bi jih pustili v druga mesta, da si pridobijo sredstev za prehrano.

Ker se zde oblaštim glede na njih domovino in njihovo poslednje bivališče tudi politično nevarni, jih ne puste drugam, temveč čakajo odredbe notranjega ministrstva, ki bo sporazumno z zunanjim odredilo deportacijo nazaj v Rusijo.

Med pestro družbo je tudi Rusinja, ki posreduje in tolmači želje žoltokožcev, vendar se domneva, da tudi drugi govore ruski, da pa se nočejo izdati. Njih nadaljna usoda ni znana niti oblastin in bodo morali čakati končne rešitve s strani naše države in sosednih vlad. —

Zimsko-sportni odsek SPD

v Mariboru. Jutri v četrtek ob 20.15 je važna seja odbora v posebni sobi restavracije Vinski hram v Vetrinjski ulici. Ker se bo razpravljalo o pripravah za smuško tekmo, ki se bo vršila 5. februarja na terenu med Klopnim vrhom in Mariborsko kočjo, so naproseni vsi odborniki, da se seje zanesljivo udeležijo. — Načelnik.

Nesreča na povratku z dela.

17letni žagar Josip Oroš iz Sv. Lovrenca na Pohorju je šel še z nekim svojim tovarišem v gozd svojega gospodarja Lešnika s sankami poles. Na povratku so njegove sani drčale preneglo. Ko jih je hotel ustaviti, se je zaletel pri tem s tako silo v sanke svojega tovariša, da si je pri padcu zlomil desno nogo in dobil vrh teža globoko rano pod kolonom. Prepeljali so ga z rešilno postajo v Mariborsko bolnico.

Sledi za vlomilci.

V Mariboru je bil aretiran znani vlomilec G. iz Italije, ki se je mudil pri raznih osebah, ki imajo stike s pisarnami okrožne blagajne za zavarovanje delavcev. Ker je bil G. že dve in pol leti zaprt radi vloma v blagajno, ni izključeno, da je svojo spretnost preizkusil morda tudi v Mariboru. Policija je uvedla najstrožjo preiskavo in upa, da bo uspela. —

Skesana samomorilka.

Po novem letu so se samomori, izvršeni in poizkušeni, vrstili drug za drugim. Sinoči pa bi Maribor kmalu doživel nenavadno senzacijo, ki bi v mariborski samomoriški kroniki tvorila posebno poglavje. — V policijske zapore je bila prepeljana prostitutije osumljena Roza J. ki se je pri aretaciji vedla precej nedostojno in bila tudi vinjena. V celici pri »Grafu« je pričela v noči razsajati in vznemirjati »stanovance« sosednjih oddelkov. Končno je razbila v oknu steklo in si s črepinjo narozala žile na roki. Ko pa je vinjena Roza zagledala rdečo, gorko kri, ki je pritekla iz rane, se je zavedla, da stopnja obupa ni tako nepremostljiva, da bi je ne bilo mogoče obiti brez samomora. Zavedla se je, da bi lahko sama postala usodna in je pričela klicati na pomoč. Rano so ji obvezali že v zaporu in jo nato prepeljali v bolnico. Skesana kandidatinja smrti je izven nevarnosti. —

Kabaretni večer v Veliki kavarni.

Danes, sredo, v Veliki kavarni kabaretni večer. Dne 21. januarja, japonska plesna veselica. —

Sreda, 11. januarja. Zaprto. Četrtek, 12. januarja ob 20. uri »Logarjeva Krista«, ab. D. Kuponi.

»Orlov« na mariborskem odru. Krasna opereta »Orlov«, ki je doživela po vsem svetu nebroj repriz, se vprizori prvič v tej sezoni v nedeljo, 15. januarja, ter bo gotovo zelo privlačna, ker je letos zasedba neprimerno boljše kot lani in se itak že prvovrstna oprema še deloma izpopolni.

Wedekind:

Glasba

Režiser Pregarc nas je sinoči seznanil z Wedekindom, z njegovo dramo »Glasba«. S tragedijo mladega idealnega dekleta, ki pride med kolesje naše konvencionalno-moralne mašine in njenih malikov-zakonov, ki ga zmehejo. Tu ni usiljive tendence à la Brieux in povsem drug, nam bližji svet kot v Strindbergu in Ibsenu, ker je bolj resničen. V mirnem razvoju dogodkov, ki so tako strašno vsakdanji, da boji ne morejo biti, šviga bič čez našo družbo, čez nas kot plod njene vzgoje, čez našo nepristno mišljenje in posveti v nedrja naše civilizacije. Tako je, da nam je konvencionalnost življenska ustava in sveto pismo.

Režiser Pregarc je zgrabil umetnino v njenem pravem bistvu, jo obnovil v finem tonu inscenacije in uklonil vse igralce v izrazito svojstveno smer svoje ostre črte, ki je vidna skozi vso igro in ki daje spoznati, da je to Pregarcjeva režija. Potek dejanja, ki je v svojih odlomkih nevarno dolgočasen, je napel, in držal s tem publiko ves čas v pozornem zanimanju. Režija te drame je lila po svoji sočasni in svojstveni zasnovi za nas reprezentativna.

Gospodična Kovačičeva kot Klara Hünnerwadi, je imela nositi glavni tovor. Res tovor. Kajti ta uloga je najtežja, ki si more želeti ambiciozna igralka. Kovačičeva jo je pravilno rešila. Res je, da se pozna roka režiserja in zlasti njegovo diletto. Ako bi ne bil materijal dober, bi tudi on ničesar ne dosegel, kakor ni prav nič dosegel na predstavniku Lindekuha, ulogi, ki je v tej zasedbi nemogoča in ki se mora v interesu stvari takoj izmenjati. Kovačičeva je v Klari pokazala, da le ni tako enostranska, kakor se je zdela iz uspehov njenih ulog v Scampolu, Pegnu in Pigmaglionu, ampak da uspešno stremi za tem, da postane dobra karakterna igralka. To je uloga velikega formata, katero je režiser pravilno začrtal in katere se je oprilela z vso vneto in resnobo. Res se da iz posameznih detajlov izraziti še mnogo, česar ona ni našla, celota pa je uspela. —

Skrbinšek kot profesor Reisner je kot strmeč mlad umetnik ravnotako mehka ila v mojstrskih rokah in se je držal strogo začrtanega prostora. A on le ni segel v globlje bistvo svoje uloge. On je reprezentant buržoazne morale, ki v zavesti svojih korektnih form in izven dejanskega stanu formalnega delikta ne trene niti z očmi pred črnim zločincem, ki ga vrši. Kakor tudi kratka je bila Daneševa naloga kot zdravnika, tako je bila plastična. Skrbniškova naloga je malo medla kakor podoba, ki je z meglo zasenčena, namesto da bi izražala ostre poteze. Kraljeva kot Reisnerjeva je bila kakor vedno dobra v tem, kako je svojo stvar razumela. Reisnerjeva je kot vsi drugi in značilna, kako se po prvem ogorčenju navadi na grehote in jo radi sebičnosti trpi. Kraljeva je potočila preveč resničnih solz namesto krokodilove. In vendar se predstavlja bolest deklice v nasprotje z njeno bolestitjo. Pri prvi je resnična in je tragika, pri drugi pa je skrb za škandal in sebičnost. Dočim je Kovačičeva ostala na svojem polju, je Kraljeva preveč zašla v podajanje tragične strani. — Podčrtane in naglašene so bile igre jetniškega ravnatelja Stankoviča, paznika P. Koviča in paznice Zakrajškove, onih faktorjev, ki naj pomorejo užaljeni morali in pravici do maščevanja in svojim jetniškim pacientom, izgubljenim dušam po poti navzgor!

V celoti je bil lep večer — in za nas kot zdravilo, kot prav, prav mrzel tuž. Tukaj se človek lahko poboljša. M. Š.

Tiskovine, ki izražajo značaj človeka

Doslej so se pojavljali številni preroki, ki so na podlagi potez na dlani, obrazu, po formi prstov, po izrazu oči, las, nosa ugibali našo srečo, zlasti pa naš značaj. V poslednjem času se je predvsem razširila grafologija, ugibanje značaje in bodočnosti z razreševanjem pisave posameznika. Vse te preroke pa je nadkrilil nov preroški pojav, ki točno ugaša lastnosti in bistvo človeka po njegovem koledarju. Forme koledarja razkrivajo lice njegovih dni, forme lastnikovega življenja.

Koledar v uradu, ki je običajno prabit karton na zidu, na katerem je razvrščeno vseh dvanajst mesecev, drug poleg drugega, pomenja uradno življenje. Uradniku dan ne skriva dneva. Njemu je popolnoma jasno, da bo prvi, drugi in prihodnji dan potekel v nepretrganem delu. Nobeden med njimi ne bo s kako posebnostjo poudarjen. Vse leto njegovega življenja se lahko ošine z enim samim pogledom. Ne čaka ga nobena tajnost, nobeno presenečenje.

Dnevni koledar je običajen pojav na delavnih tizah odgovornih oseb na vodilnih mestih. Njihovi koledarji imajo strogo resen izraz. Vedno samo en dan. Koncentracija brez sanjarenja, kajti v enem dnevu je dovolj posla. Vsak list je akt, ki ga je treba rešiti. Listov se ne trga, kajti ti ljudje imajo mesto preteklosti cel arhiv. Taki koledarji delujejo torej v preteklost ter pretijo z obračunom kakor slaba vest. Dnevi so natakneni na jeklene palice. Povezani so in se obračajo kakor listi knjigovodske knjige.

Tedenski koledar je lahkomiselniji. Ima več prostora in več pestrosti. Z vsakim pondeljkom pričena novo življenje, z druge strani tedna pa se že radostno pojavlja sobota s popoldanskim in nedelja s celodnevним odmorom. Za ves teden si človek lahko sestavi program. Vsak

nov list draži in vzpodbuja k novi iniciativi, k novim zasnovam. Človek stoji pred njim, kakor slikar pred novim platnom in si slika konture svoje življenjske slike.

Koledar za trganje je koledar onih, ki preživete dni razmetavajo kakor plevel ali pepel. Oni nimajo preteklosti, ker njihova sodobnost traja ravno toliko, da jim slajša in omogoča prehod v prihodnji dan, ne pušča pa nikakega sledu za sabo. Oni hite v času naprej, hitro, v strahu da ne padejo v brezdnjo. Radi tega se tudi ne ozirajo. Štejejo dni, kakor kilometrska znamenja ob poti. To je koledar ljudi lahke narave, ki ne vlačijo preteklosti s seboj, kakor težko navlako. Koledar jim samo napoveduje datum.

Žepni koledar imajo ljudje, ki nosijo čas s seboj kakor žepno uro. Ti nesrečniki ne živijo v času; so takorekoč brez strehe. Nimajo dni, temveč samo razdelbo dela.

Koledarčki za dame, majhni, vezani v usnje, nalikujejo »plesnim redom«, ki so se delili na plesih. Leto v takem koledarju je kakor pustni program. Čas vezan v zlato.

Ljudski koledarji so prvotni pravi koledarji — pratike. Knjige leta, v katerih je združen duh veselja in resnost življenja. V njih se nič ne trga niti ne obrača. Leto je v enem komadu. Ep življenja v 12. pesmih. Kmet živi, kakor mu raste čas enako žitnemu klasu, meseci pa mu prinašajo znake ozvezdij, kajti njegovi meseci prihajajo odzgoraj od solnca ter niso pustolovi, temveč zakoni narave.

Kakor izgleda, bi se morala psihologija grafologije razširiti. Za človeka ni samo karakteristična njegova pisava, temveč tudi izbira tiskovin, kakor to dokazuje primer s koledarjem.

obiti usmiljenje, ko opazi vsako jutro dolge vrste siromašnih ljudi, kako stoje pred mestnimi hišami in drže v naročju ali na vrvcih svoje pse, čakajoč, da pridejo tudi oni na vrsto, da izroče svoje psičke konjarjem.

Spor med ženskimi svečenicami

Misijsko društvo žensk v Chicagu je ugotovilo, da ne more biti dobra pridigarica nobena žena, ki kadi cigarete. Kako so Američanke dosledne v tem svojem prepričanju, kaže naslednji slučaj. Čikaške svečenicice so povabile angleško pridigarico miss Maud Roydon, da bi imela 12. februarja veliko pridigo v Chicagu. Ena najslavnejših duhovnic, ravnokar imenovana Maud Roydon, je ponudbo sprejela in podpisala pogodbo. Nenadoma pa je prišlo na uho neki duhovni dami v Chicagu, da povabljenka angleška dama kadi in to prav brezobzirno po vseh javnih prostorih. Društvo ameriških svečenic je z ozirom na to ovadbo preklicalo vabilo Roydonove. Ta pa je odgovorila, da kajenje in vera nimata nič skupnega. Baš nasprotno, naglašala pridigarica Roydonova, da je dobra cigareta lep božji dar in da sveto pismo nikjer ne prepoveduje pušenja cigaret.

Trikrat hura psom

Slavni polarski raziskovalec Amundsen je izstopil iz angleške geografske družbe, ki ga je radi velikanskih uspehov izvoila za svojega častnega člana. Angleži bi seveda častno članstvo rajše dali svojemu človeku, n. pr. kapetanu Scottu, a ker je bil Amundsen uspešnejši pri svojih raziskovanjih, ga niso mogli prezreti. Amundsen je angleško zavist dobro občutil in zato se je za čast tudi zahvalil. Slišal je, kako so Angleži govorili med seboj, da ima večje uspehe kakor Scott le vsled tega, ker je imel v svojih saneh vprežene boljšie pse. Povod Amundsenovega izstopa iz geografske družbe so polarski psi in sicer na sledeči način, popisano od samega Amundsenja: »Slavnostni govor je imel lord Curzon. Ko je opisal težavno pot na tečaj, je pa svoj govor zaključil z besedami: »In tako predlagam trikratni hura polarskim psom!« To je slabo pri-

Za odmero davka na poslovni promet za leto 1928

morajo vsi oni davčni zavezanci, katerih promet v letu 1927. ni presejal zakonito določene meje 360.000 Din in ni bil manjši od 15.000 Din, potem vse svobodne profesije, ne glede na velikost opravljene prometa, vložiti pri onem davčnem oblastvu, v čigar okolišju se vrši obrat, najkasneje do dne 31. januarja 1928 predpisano prijavo, ne da bi čakali na poseben poziv davčnega oblastva. Vse prijave je treba podati v dinarski veljavi.

Zgoraj navedeni davčni zavezanci napovedujejo promet minulega leta 1927.; ako pa so poslovali v minulem letu le nekaj časa, morajo napovedati letni promet sorazmerno s prometom v času, ko so ga opravljali.

Obrate, otvorne med davčnim letom, je prijaviti v 4 tednih pri pristojnem davčnem oblastvu ter napovedati promet, ki se bo po vsej priliki dosegel v obratu od početka obratovanja do konca davčnega leta.

Vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obrati in ona podjetja, katerih promet je presejal v minulem letu 360.000 Din, morajo voditi knjigo opravljene prometa in predložiti najpozneje v 30 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkrati plačati odpadajoči 1%-ni davek na poslovni promet pri onem davčnem uradu, v čigar okolišju je njih obrat. Najkasneje do 31. januarja 1928. pa morajo predložiti splošno prijavo o celokupnem opravljenem prometu v letu 1927. radi ocene in definitivne obdabe za leto 1927.

Vsi oni, ki opravljajo promet stvari in storitev na drobno tako, da v minulem letu ni presejal zneska 15.000 Din, ne predlagajo za davčno leto 1928 posebne prijave, ker se jim odmerja davek na poslovni promet na osnovi izjave za občo pridobnino, odnosno na osnovi prometa, ugotovljenega ob prireditvi obče pridobnine.

Vse pravne in fizične osebe, ki ne plačujejo pridobnine, kakor tudi osebe, ki izvrše slučajen promet stvari po zadnjem odstavku člena 4. zakona, morajo v 14 dneh od dne opravljenega prometa teritorialno pristojno, ter morajo hkrati plačati na promet odpadajoči 1%-ni davek pri davčnem uradu.

Davčni obvezanci, ki prijav sploh ne bi vložili, ali jih ne bi vložili v davčnem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejansko opravljen promet, se kaznujejo po določilih zakona o davku na poslovni promet ter izgube po členu 10. navedenega zakona tudi pravico pritožbe zoper odmero davka.

krita omalovaževalna tendenca in težko sem se premagal, da nisem takoj odgovoril na žalitev«. — Amundsen je pisмено predložil celo zadevo predsedništvu geografske družbe, dobil je pa odgovor, da besed, nad katerimi se razburja, ni v uradnem poročilu lord Curzonovega govora. Amundsen je zopet pisal, da se z izgovori ne more zadovoljiti ter da odloži častno mesto, če ne dobi zadoščenja. Odgovor se je glasil: »Vzeli smo na znanje, da ne želite ostati naš častni član«.

Smrt kralja roulette

Te dni je umrl eden od mnogih kraljev brez dežel in sicer Louis Blanc, kralj roulette. Ta patrijarh hazarda je spremenil idilični kraj Monte Carlo v svetovno igralnico, ustanovil je igralnico v Spaa, ter je bil eden največjih podjetnikov starejše dobe. V mladih letih je bil v Marselleu natakhar v neki zakoni kavarni in je pijane mornarije metal iz lokala, dokler ga ni srečala sreča pri igri. Radi te sreče je obljubil igri zvestobo in postal je croupier. V tej službi je napredoval in kmalu postal organizator igralnic. V kraje, kjer je nameraval otvoriti igralnico, je naselil poprej za par mesecev prve pariške kokote. Bogatini in lahkoživci od vseh vetrov so prišli sami in naglo se je razvilo življenje z vsemi predpogoji za igralnico. Kralj roulette je dosegel lepo starost 85 let.

Sport

O nevarnosti pohorske sankajske proge.

Že večkrat se je slišalo s strani posebnikov našega Pohorja, predvsem pa ob priliki lanskoletne in tudi ob priliki razpisa letošnje sankajske tekme, domneva, da je ruška proga prenevarna. Poglavlja o varnosti in nevarnostih ruške proge ne bomo obravnavali na dolgo, ker take strokovno sportne razprave ne služijo v reklamo. Konstatirati pa moramo upravičeno, da na daleč ni tako idealne proge za prirejanje sankajskih tekem in da so domneve, ki iz bojazni zase in za druge ugotavljajo nevarnosti proge, napačne in neosnovane.

Kadar se govori o sportnem sankanju, si sankanja ne moremo zamisliti brez nevarnosti. Gotovo je, da je proga za začetnika nevarna, nevarna je celo za spretnega vozača; toda tam, kjer preneha premagovanje nevarnosti in naporov, ki jih zahteva dokazovanje telesnih in duševnih sposobnosti ter vrlin in prednosti, tam preneha tudi sport.

Naziranje, da se pod sport razume vsakršno sankanje ali smučanje, je napačno, kajti tozadevno sportno stališče je strogo začrtano in pravi: Sport je sistematično prizadevanje za izboljšanje in izurjenje lastnosti, spretnosti in moči posameznika, v katerikoli panogi. K temu spada torej tudi premagovanje ovir in nevarnosti, ter se ob priliki sportnih sankajskih prireditev ne more govoriti o nevarnosti proge, kajti če bi proga že po naravi ne bila nevarna, bi se umetno napravila nevarno, kakor to delajo na vseh umetnih sankališčih.

Da prireditelji tekem računajo z nevarnostmi proge, je jasno razvidno po naredbi sanitetne službe. Da pa se z nevarnostmi tekmovalj računava pri vseh sportnih panogah in ne samo pri sankanju in smučanju, pa dokazuje dejstvo, da je pri vseh večjih sportnih prireditvah prisoten sportni zdravnik, ki ga imajo vsa sportna društva običajno v odboru.

Težka atletika.

Težkoatleti imajo jutri, v četrtek sestanek v društvenem domu gostilne Horvat. Kdor še ni oddal slik, naj jih odda pri sestanku. Začetek ob 19.

Nov svetovni rekord v plavanju.

Pred nekaj dnevi je izboljšala miss Martha Norelis v Ameriki svetovni rekord v plavanju prostega stila za dame na 500 m s časom 7:20.6. Svetovni rekord v 200 m hrbtnem plavanju za dame drži Danska Else Jacobson z 3:16.6.

Trening za Olimpijado.

Pred odhodom v Amsterdam bo naša nogometna reprezentanca odigrala trening-tekme s turškim in bolgarskim nacionalnim moštvom, ki bosta potovali v Amsterdam. Sportna javnost odobrava podjetnost našega saveza, vendar si ne obeta od srečan s slabjšimi nasprotniki izboljšanja forme naše reprezentance, ki bi rabila dober trening s kakimi prvorazrednimi profesionalnimi teami.

Avstrijsko prvenstvo v umetnem drsanju.

V nedeljo se je vršila v Innsbrucku tekma za prvenstvo v umetnem drsanju za moške. Zmagovalec je ostal dr. Preisecker z rezultatom 8,308,3 pred Schäferjem (9,302,2) in dr. Distlerjem (9,300,4). — V mednarodnem drsanju v dvoje je zmagala nova dunajska dvojica Brunner-Wrede pred dvojico Schwendtbauer-Aichinger iz Füssena v Bavarski.

Nov svetovni rekord v teku na dolge proge.

Angleški tekač Newton je postavil v nedeljo na 100 miljski progi Bath—London nov svetovni rekord 14 : 22,30.

Zrkovič v Hamburgu.

Jugoslovenski prvak v skakanju ob palici Zrkovič (3.75 m) je odšel študirat v Hamburg in je tam vstopil v Hamburger Sportverein.

Mihec ima svojo pamet.

Učitelj razlaga deci zgodovino stvarstva sveta: »In takrat pravi ljubi Bog kači: Za kazen se boš v bodoče po trebuhu plazil!«. — Pa se oglasi razboriti Mihec in vpraša: »Gospod učitelj, po čem pa se je kača do takrat plazila?«

Najlepše nogice . . .

Dve ženi se imenujeta danes kot oni srečnici z najlepšimi nogami: lady Scot Douglas, sedaj grofica Sauvignyeva in pa diva Mistinguette. Prva je bila že štirikrat omožena in prav tolikrat ločena. Pred nedavnim se je ločila od grofa Sauvignyja, člana najvišje londonske aristokracije. Njen drugi mož je bil turški princ, sin sultana Abdil-Hamida. L. Scot Douglas potuje sedaj kot filmska igralka v Hollywood, potem ko si je dala zavarovati svoje noge za sedem milijonov dinarjev. — Mistinguette, dama najlepših nožic na Francoskem, ki jih ima tudi zavarovane za več milijonov frankov, počuje Francozinje, kako je treba gojiti in vzgojiti lepe noge: Masiraj si noge dnevno s kozjim mlekom, mnogo hodi, da obdržiš mišice, a tudi zadosti počivaj. Predno ležeš k počitku in čim vstaneš, se postavi nekaj časa na prste! To so najvažnejše določbe, katerim se pridružijo še neke prepovedi. Podveznice ne smejo nikdar biti prehude, pete ne previse, noge se ne smejo nikdar briti, nositi ne smeš volnenih temveč le svilenih nogavice. In končno: ne jej ne preveč ne premalo. Tako, sedaj pa vedo vse dame, kaj jim je storiti, da dobijo noge, vredne več milijonov dinarjev . . .

Slabi časi za pse v Londonu

Gospodarska kriza, ki se čuti po vseh delih sveta, je posebno občutna še v Londonu, tem kolosu med mesti. In ker tudi London ne more zaostati v tem pogledu za ostalimi manjšimi in večjimi mesti, se je odločil, da se pomiri s svojo usodo. Gre namreč v tem slučaju za londonske pse. Nad 200.000 luksuznih psov v Londonu je namreč obsojenih, da poginejo, ker njihovi lastniki ne morejo plačati zaostalega pasjega davka. Ker pa tudi mestna občina ne misli odnehati, so že pričeli z uničevanjem četveronožnih človekovih prijateljev na debelo. Toda znana je človekoljubnost Angležev, in radi te človekoljubnosti bodo vsi ti siromašni psi uničeni s pomočjo kloroforma. Vsak dan pogine na stotine teh živali, ki so se tako pomnožile, da je njihovo število od l. 1922 naraslo že za preko 25.000 glav. Zares, človeka mora

Hans Dominik:

Oblast treh

»Morda. Dal mi je prstan in mi pokazal Atmo. Atma je vedel, da poseduješ ti enak prstan. Dejal je, da te morava poiskati... Tudi jaz bi se s teboj rad zopet enkrat sestal. Atma je dejal »Amerika«. Šla sva torej v Zedinjene države. Atma je dejal »Trenton«. Potovala sva v Trenton. Nisva te našla, toda našla sva Jane Hartejevo, ki se je nahajala v skrbeh radi tvoje odsotnosti.

Atma jo je vprašal. Ti veš, kako zna on izpraševati. Preko časa in prostora. Z zaprtimi očmi je čitala iz daljne daljave tvojo smrtno obsodbo. S štirimi besedami je povedala, kje da so tvoji zapiski. »Om mani padme hum«.

Ostalo je šlo lahko. Joe Williamsa smo našli v gostilni Sing-Singa. Za tisoč dolarjev mi je dal svojo legitimacijo. Meni, radovednemu tujcu, ki si hoče ogledati usmrtevec na električnem stolu. Prišel sem v jetnišnico. Atma je čakal z avtomobilom pred vrati. To je vse«.

Silvester je prijel za Erikovo desnico in jo iskreno stisnil.

»Za mene v resnici vse, Erik! Če bi ne bila prišla vidva, bi bil izgubljen. S pomočjo Jane... moje Jane, sta me našla«.

»Tvoje Jane? Kaj pomeni zate Jana Harte?«

»Moja nevesta je, moje vse!«

Molče je poslušal Erik Truwor prijateljevo prpovedovanje. Kako je spoznal Jane in jo vzljubil. Toda ni se mogel veseliti skupno s prijateljem. Podzavestno je čutil, da se Silvester ne bo mogel popolnoma posvetiti velikim nalogi, nadaljnemu izboljšanju iznajdbe, če ga bo trla skrb za zaročenko.

Ozrl se je na Atmo. Tih pogovor z očmi. Atma je prikimal in se obrnil proti Silvestru. Erik Truwor je videl, kako se za zgrbančenim Indijčevim čelom koncentriira volja odstraniti zapreko. Videl

je, kako si je Silvester otrl čelo, ko da hoče zadržati ubegel mu spomin...

Hipnotična sila Atme je zmagala nad močjo ljubezni.

Erik Truwor je prekinil molk.

»Nazaj na naše delo! Videl sem tvoje načrte in pregledal tvoje račune. Pojasni mi jih«.

Silvester Bursfeld se je ozrl s tihosrečnim obrazom učenjaka na pred seboj ležeče papirje.

»Problem telenergetične koncentracije je, ki se mi ga je posrečilo rešiti. Misli si, da imamo tukaj v hiši stroj, ki proizvaja tisoč konjskih sil. Jasno je, da lahko uporabljam to energijo tukaj na mestu k čemurkoli. Toda do sedaj ni bilo znano nobeno sredstvo, potom katerega bi se mogel koncentrirani učinek te energije prenesti na poljubno oddaljeno mesto. Pri vsakem poizkusu izžarevati energijo, je sorazmerno z daljavo izgubila na svoji moči. Nujnega vzroka za ta pojav sicer ni. Tem tisočim konjskim silam mora biti pač popolnoma vseeno, ali učinkujejo tukaj na licu mesta ali pa na kakšni drugi točki zemeljske oble«.

Erik Truwor ga je prekinil:

»Če bi razpolagali tukaj z milijonom, sto milijoni konjskih sil, ali bi mogel prenesti njihov učinek na vsako poljubno točko zemlje?«

»Tako je. Na vsako poljubno točko. Mogel bi to energijo prav tako lahko koncentrirati na kako točko v avstralski puščavi kot na Broadwayu v New Yorku in sicer če treba, na prostor, ki ga pokrije lešnik. Lahko pa je razširjen v obliki elektromagnetičnih polj. Vsak učinek je mogoč«.

Erik Truwor je zamišljen kimal z glavo.

»Sto milijonov konjskih sil koncentriranih na prostor lešnika... v smodnišnicah bojujočih se držav... to zadostuje za večni mir«.

Silvester Bursfeld je nadaljeval s svojim pojasnjevanjem.

Koncentracija energije predstavlja izhodišče mojega dela. Razmišljal sem dalje... Zakaj naj bi sploh ustvarjal na enem kraju energijo, o kateri hočem, da učinkuje popolnoma kje drugje, ko je pa vendar ves svetovni prostor prenapolnjen z energijo... Sklepal sem, da mora zadostovati če pošljem le krinilni učinek skozi prostor. Samo malenkostne množine posebne oblikovne energije, ki spravimo na oddaljenem mestu prostorno energijo do eksplozije.

Moje sklepanje je bilo pravilno. Logična veriga ni imela nikakega napačnega člena. Toda praktično mi ni hotelo uspeti.

Tako daleč sem bil s svojo iznajdbo, ko sem prišel v Trenton. Vsako prosto uro sem žrtvoval rešitvi tega problema. Dr. Glossin je imel tamkaj dober laboratorij in mi je dovolil uporabljati ga. Takrat še nisem vedel, da je izdajalec...«

»Ki je izdal tudi že tvojega očeta«.

Soma Atma je izgovoril besede.

Silvester je dvignil glavo kot sanjač, ki se nagloma zbudi.

»Vedno sem slišal, da je bil moj oče napaden od nekega upornega kurdskega plemena. V Pankong Tzo so mi pravili o tem... Kuanzar... naš stari učitelj, je govoril o tem...«

Atma je mirno nadaljeval:

»Zakaj naj bi umazali stem zrcalo mlade duše. Glossin, prijatelj tvojega očeta, je bil izdajalec. Nawutsch, Angleži so ga podpirali. Oni so uprizorili napad, ker je tvoj oče vedel za tajnost velike iznajdbe... Do sem je vse jasno. Potem postaja spoznanje negotovo«.

»Kaj je iznašel moj oče? Kaj se je zgodilo z njim?«

Razburjeno je stavl Silvester ta vprašanja.

»Ničesar ne vidim več jasno. Gotovo je, da ni več med živimi. Že dolgo časa ne. Sicer bi moja duša morala najti njegovo. Njegova iznajdba je pomenila oblast. Veliko oblast. Zato so ga Nawutsch prišli«.

Erik Truwor je prekinil Indijca:

»Pustimo mrtve spat. Silvester nadaljuj«.

»... Govoril sem o Glossinu. V njegovem laboratoriju sem nadaljeval s svojimi poizkusi... Previdno, ker njegova

radovednost se mi je zdela sumljiva. Nikdar nisem zabeležil ničesar nepotrebnega. Kar pa sem moral zapisati, sem zapisal v tibetanščini

Naenkrat je bil uspeh tu. Preko noči. V sanjah sem popolnoma jasno videl žarilo za oblikovno energijo«.

Erik Truwor je nejevoljno zmajal z glavo.

»Rešitve v sanjah... poznamo jih. Vse je v najlepšem redu. Ko pa se človek zbudi, je na sanje ali pozabil, ali pa je rešitev nesmiselna... Sanje so prazne pene...«

»Ne vedno. Dogodi se, da med spancem duša zapustu telo in jasno vidi«.

Atma je napravil ta medklic. Silvester je nadaljeval:

»Videl sem obliko in pretik žarilca šp popolnoma jasno, ko sem se zbudil. Ves svoj aparat sem zgrabil v majhnem zabojčku...«

»V zabojčku iz cedrovine?«

»Ravno tem. Sanje me niso pustile v miru. Bio je še zgodaj. Ravno je pričelo svitati poletno jutro. Ob osmih sem moral biti v državnih delavnicah. Šele popoldne bi se lahko vrnil v laboratorij. To mi je trajalo predolgo. S pičlimi sredstvi, katera sem imel v stanovanju, sem oblikoval žarilo. Napravil sem poizkus in uspel mi je. Kos železa na moji pisalni mizi se je polagoma dvignil v zrak. Čaša za vodo se je stopilav kepo stekla. Tajnost je bila odkrita.

Popoldne sem prišel v laboratorij... Hotel sem napraviti enostaven poizkus. Moje žarilo naj bi odbilo elektromotorno silo. Uravnal sem pravilno aparat na pretikalna eksperimentalne mize. V istem momentu se je dvignil za pretikalno ploščo gost dim. Debela 10.000 voltna napeljava v laboratoriju je zažarela svetlordeče. Izolacija se je prežgala. Odstavil sem svoj aparat. Toda ni bilo več potrebno. Varovalke visokonapete napeljave so pregorele in prekinile električni tok.

Dvoje sem vedel takrat. Moj aparat je deloval in nekdo je poizkusil lopovščino. Nekdo, ki se je spoznal v laboratoriju, je napeljal na eksperimentalno mizo smrtnonevarno visoko napetost.

Dalje prihodnjšč.

Mali oglasi, ki etaljuje v posredovalne in socijalne namene občineta: vsaka beseda 30 p. najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglašitve trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p. najmanjši znesek Din 10.—

Iščem 3 do 4 sobno stanovanje za takoj. Ponudbe na upravo »Večernika« pod Sifro »Trgovca« 22

Velika zaloga kuhinjske posode.

Vsaki gospodinjti znano prvovrstno posodo znamke »Herkules«, la. aluminijevo, litoželezno, postekleno, tehtnice, ribeže, sita, deske za testo, valjarje, likalnice, razne oblike za pecivo, kutije za špeccerijo in dišave, kotličke in šibe za sneg, solnike, mlečne kangle, cedila, vedrice, umivalnike, vrče, stiskalnice za ocvirke in krompir, samovare »Phöbus« in druge vrste, škafe, lonce za kuhanje perila in perilnice, ledilno orodje in žlice vseh vrst, jedilne servise iz porcelana, krožnike iz porcelana in kamenine, umivalne garniture in vse vrste steklene robe. — Albert Vicel, Maribor, Glavni trg št. 5. — 15.3

Večji trgovski lokal v Mariboru specerijo, oddam z celim inventarjem. — Naslov pove uprava. 60

Stanovanja — lokale

oddaste najbolje brez posebnega nadlegovanja v najem pri posredovalnici »Marstan« Maribor, Koroška c. 19 I. — Do sedaj nad 300 strank. 62

Solnčnata soba ob parku

z uporabo glasovirja, popolnoma separirana, se takoj odda. Vrazova ul. 9 III. vrata 8. 64

Javna dražba.

Glasom sodnega edikta se vrši dne 14. januarja t. l. ob 2. popoldne v Strnišču pri Ptujju dražba naslednjih predmetov: 1 plinski motor tipa Deutz Köln, 2 slamoreznici, 300 kg plinskega olja in 1 decimálna tehtnica; nakar se interesente opozarja.

Gostilno

vzajem na račun od litra v mestu ali okolici s stanovanjem. — Ponudbe na upravo lista pod »Do marca«. 57

POZOR! POZOR!

Krojaci, šivilje, čevljarji,

ako Vam Vaši stroji nagajajo obrnite se na specialno mehanično delavnico Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica št. 14, ker ima ista specialni oddelek za popravila strojev vseh vrst. 937

Soba

priročna na Aleksandrovi cesti, pripravna tudi za pisanje, se da v podnajem. Vprašati v upravi lista. 58

Pisarniške potrebščine

najboljše kvalitete kupite le pri

1125

Zlati Brišnik, Maribor, Slovenska ul. 11

Vse tiskovine po naročilu.

Samo do 24. januarja še

azprodaja

radi izpraznitve lokala

po izvanredno znižanih cenah. Priložnostni nakup vseh modnih predmetov za gospode, kakor srajce, moderni ovratniki in samoveznice, sukno, fini moški čevlji itd. pri

Jos. Karničnik, Slovenska ul. 10

OTVORITEV!

Velecenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvorila specialno trgovino z zdravniškimi potrebščinami, potrebščinami za nego bolnikov in dojenčkov, z vsemi vrstami gumijastih predmetov, predvsem gumijastih nogavic, trebušnih pasov, kilnih pasov, vložkov za ploske noge, obvez in ostalega obveznega materiala ter vseh parfumerijskih in galanterijskih predmetov. — Prvovrstna kakovost pri najnižjih cenah. Poštna naročila se takoj uredi.

61

Za cenjeni obisk se priporoča

**A. BESEDNIK, MARIBOR
VETRINJSKA UL. 20**

NOVO! JURISTI! NOVO!

OBCNI DRŽAVLJANSKI

ZAKONIK

v slovenskem prevodu je pravkar izšel.
Cena knjigi Din 150, po pošti Din 155

Naroča se pri **Tiskovni zadrugi v Mariboru,
Aleksandrova cesta št. 13**